

Moja pot v šolo – lepi spomini

Bilo nas je pet bratov in dve sestri. Jaz sem bil četrti sin. Sedem otrok je staršem delalo mnogo skrbi in stroškov. Imeli smo red in disciplino, kar je tako velika družina morala imeti. Vzgajala nas je očetova palica, če si kaj slabega storil, si jih pač »fasal«. Mama nas je znala učiti in tolažiti, saj je bila za tiste čase izobrazena oseba. Imela je trgovsko šolo. Nemščino, matematiko, slovenščino in druge glavne predmete, ki se jih je učila v »klosterski« trgovski šoli v Škofji Loki, je vsestransko uspešno uporabila za naše učenje. V vrtec sem hodil v »ta staro šolo«, v Kosovo graščino. »Dična« je bila za vse enako dobra in prijazna. S šestim letom sem šel v osnovno šolo. Imel sem hudo učiteljico, Mušičevo, soprogo postajenačelnika. Na poti v šolo sem videl in doživel marsikaj.

Vsakdanja šolska pot je šla od doma na Murovi, po klancu za »ta staro šolo«, mimo Svedrarjevega napajalnega korita na cesto in dalje do šole v stavbi današnje gimnazije. Mimogrede sem v pekarni pri Poženelu (kasneje hotel Korotan), če sem imel denar, za eno krono kupil veliko žemljo. Sicer sem imel za malico v »žakeljcu« kos kruha in jabolko. Če pa sem, kar je bilo redko, premogel en dinar, sem Pri Paru v mesnici kupil »šunkenžemljo« (žemljo s kuhano šunko). To je bil zame praznik. Take »šunkenžemlje« so prodajale tudi nune v Krekovem domu (stavba današnjega gledališča). Šolski sluga pa je med odmorom prodajal žemlje, rožičeve štruklje in okusne ržene štručke. Pred začetkom pouka smo v razredu molili očenaš. Naš katehet je bil Krašna, župnik iz Rovt (Planine pod Golico). Vedno je bil obut v »gojzarje«. Če nisi znal katekizma ali nisi bil pri sveti maši, te je strpal pod kateder in suval z okovanimi »gojzarji«. Spominjam se časa, ko je bila ob atentatu na kralja Aleksandra leta 1934 v telovadnici komemoracija, ki so se je udeležili vsi iz šole.

Kakšne so bile Jesenice pred drugo svetovno vojno, si današnja mladina ne more predstavljati. Ob cesti so bile hiše s trgovinami, gostilnami in obrtne delavnice. Nasproti železniške postaje so bile barakice, kjer so Sušnikova, Ambrožičeva, Čeponova in Šolarjeva prodajale sadje in zelenjavo. Za barakami sta bila železniška bloka in mali vrtički. Pred gostilno Peklar je rasla trta, katero smo šolarji večkrat olajšali za kakšen grozdek. Na obeh straneh ceste od postaje do šole so rasli mogočni divji kostanji. Ob prvem je »Turk«, tako smo imenovali albanskega slaščičarja, prodajal turški med,

sladoled, turške bonbone in pomaranče. Pred šolo je stal doprnsni kip kralja Aleksandra.

Podstavek je bil izklesan iz jeseniškega rdečega marmorja. Ob nemški okupaciji so ga odstranili in bog ve, kako in kje je končal.

Iz časa, ko sem obiskoval meščansko šolo (stavba današnje pralnice), se spominjam betonskega mostička čez progo pri sokolskem domu (Partizan), ki je povezoval Hrenovco z glavno cesto. V sokolski dom smo vsi bratje v naši družini hodili na telovadbo. Z množično vajo smo nastopili tudi na sokolskem zboru v Ljubljani. Pred nemško zasedbo je ravnatelj meščanske šole, Jaka Gospodarič, obiskal vse razrede in nas bodril, naj se okupatorju ne vdamo in ostanemo zavedni Slovenci. Nemci so šolo preimenovali v Hauptschule, večinoma Nemčurji so lahko nadaljevali šolanje na gimnaziji v Beljaku ali v Kranju, večina Slovencev pa je lahko šla v uk k obrtnikom ali v železarno. Otroških let in sošolcev se še vedno rad spominjam.

*Stojnice nasproti železniške postaje okoli leta 1930
(foto F. Vilman, fototeka GMJ)*

Razglednica iz leta 1912 (foto A. Čufer, fototeka GMJ)